

16 - 13 במרץ 1972

חוק זכויות בני הארץ

אחת הבעיות המסעירות את הארץ היא היחס בין זכויות העולים החדשים לבין זכויות הוותיקים. כדי להסדיר בעיה זו בדרך חוקית, הגשנו השבוע הצעת-חוק: „חוק זכויות בני הארץ, תשל”ב — 1972”. הוא כולל שלושה סעיפים:

- (1) כל אזרח ישראלי, שמלאו לו 20 שנה, ושטרם הגיע לגיל 26 שנים, (להלן — „בן-הארץ”), יהיה זכאי לכל אותן הלוואות, מענקים, הנחות והקלות במיסים, להם זכאי, על פי כל דין או הסדר, עולה חדש. בן הארץ יקבל את ההטבות דלעיל מקופת המדינה.
 - (2) עולה חדש בחוק זה — מי שבירדו ארשת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות תש”י — 1950 או משוכאי לאשרה או לתעודה כאמור ובירדו אשרה או רשיון לישיבת ארעי לפי חוק הכניסה לישראל, תש”ב. כל דיון יהיה כפוף ויותאם להוראות חוק זה.
- כנהוג, הוספנו לנוסח הצעת-החוק דברי-הסבר קצרים:

אם קיימת כיום הצדקה לשחרר ממיסים ולתת הלוואות לעולים חדשים, הרי קיים צידוק לתת את אותן ההטבות לצעירים שגולדו או שגדלו בארץ.

בני-הארץ זכאים להסתדר כעולים חדשים, והדבר דרוש כדי למנוע פער חברתי מיותר. עם מתן ההקלות לעולים חדשים ברכישת אבזרי-סוד, מוצע לתת הקלה

דומה לצעירים שגדלו בארץ, שהם בתחילת דרכם, אם בצורת מתן הלוואות ואם בצורת הקלות מס.

שלום וברכה

שמאל מיקוניס חזר בשבוע שעבר לכנסת, בעיקר בות מותו של משה סנה. אמנם אינו ח”כ חדש, אך הנוהג לפיו מברכים ח”כ חדש ח”כ עליו. מכיוון שהייתי הנואם הראשון אחריו, נפל בחלקי לברכו.

ניצלתי הזדמנות זו כדי להגיד על התכונה הקיימת מאחורי הקלעים של הכנסת להעלות את אחוזי-החסי מ, כדי לסלק את סיעתנו:

אורי אבנרי: ככל חברי הכנסת, אני מקדם בברכה את חברי-הכנסת מיקוניס עם שובו למקומו בכנסת, בה כיהן שנים כה רבות.

לברכת הכנסת כולה, אני מוסיף ברכתי האישית. חברי-הכנסת מיקוניס ואנכיו שונים במערך כוחות-הש” לום בישראל, ואני מקווה שבהנהגת מיקוניס תחזור בה מקי” מכמה עמדות, שהיו בעיני סטיות מהקו הוז.

אנו שונים גם במערך הכוחות הדמוקרטיים, נגד כל מומה לפגוע בדמוקרטיה עליי שיוני שיטת-הבחירות, באמתלה זו או אחרת, כדי לסלק מהכנסת את הסינות הקטנות הנוקדוקניות-משתל בישראל.

סנה ז”ל, וכפי שמוכיח עתה שוב חברי-הכנסת מיקוניס, תרומתו של הסינות הקטנות למחשבה ולמעשה של הכנסת, היא ללא כל יחס לכוחן המיספרי. ומי שרוצה לחסלן בדרך של אלימות תחקית, פוגע לא רק בזכויות רבבות בוחרים, אלא גם בדמותה וברמתה של הכנסת.

להלן דברינו בוויכוח על סקירת שרי-החוף על פעולות משרדו.

אורי אבנרי: כבוד היושבר-ראש, כנסת נכבדה, „העוינות הערבית כלפי ישראל היתה לוהטת, מקיפה, זועמת, חדות בזו וזילזול, מלאת דימויים מיפלתיים, זורמת בכל עורקי החברה והתודעה, מטופחת בחינוך, בספרות ובחילוני-מחשבה, עד שהפכה מעין אבר מאיבריה של הלאומיות הערבית עצמה. היא הנותנת שהדחף שיביא לידי נטישת איבה זו, והיעקרות ממנה, חייב להיות חזק וממשי ביותר.”

„יש צורך בתמריצים ודחפים.”

„מתוך קריאה ומעקב אחרי המתרחש עתה בתחום התודעה הערבית במצרים, ובמדינות אחרות, נוכל להאמין כי אותה מבוכה תוססת וחיונית, המובעת עכשיו, אותה תהיי חדשה על דרכי העתיד, נובעת בין השאר מספק, ספק המנקר בלבבות לגבי האפ- שרות של הכרעה מכוחם של הלצים וכפייה מבחוף.”

„בכמה בירות ערביות מושמעים הירחוריים-ל יותר צלולים ומפוכחים.”

„עיקר המטרה מאז 1967 היא לטפח תמורה, בהכ- רח הדרגתית, בתודעה הערבית.”

„הרי ידוע כי הסכמים הנחתמים מאונס של כפייה, עוברים ובטלים מן העולם בכל עת מזדמנת.”

„המעצמות והאו”ם לא נלחמו את מלחמותינו. הם לא יעשו את שלומנו.”

„מוכרת חשיבותה המכרעת של תקשורת, של מגע.”

שדה-הקרב המכריע

אדוני היושבר-ראש, כל אלה היו פסוקים מתוך סקירתו שר שרי-החוף, מר אבא אבן, בכנסת, בשבוע שעבר. עולה מתוכם כי שדה-הקרב המכריע במאבק על השלום הוא בנפש הקולקטיבית של עמי ערב.

אחרי שלושה דורות של התנגדות נמרצת לציונות, הנראית לערבים כפלישה ורה לחן ארץ שהיתה, בעיני הם, ארץ ערבית כלעדית — נאבקת הנפש הערבית עכשיו עם הרעיון שיש להשלים עם קיום ישראל הריבו- נית, לכרות עימה שלום, לקבלה למשפחת עמי המרחב.

זוהי מהפכה כבירה. היא עולה לאן שיעור עד מה שמתרחש עתה בין ארצות-העברית לסין, בין גרמניה הפדרלית לברית-המועצות. כמוהם נפשית, אין היא נוספת מן המהפכה הציונית בתודות העם היהודי.

האם יש לנו תפקיד בקידום מהפכה זו?

מדברי שרי-החוף עולה שאנו איננו אלא מסתכלים מן הצד, וכל תפקידנו הוא להוכיח לערבים ששום לחץ צבאי או מדיני לא יצלח להזיז את ישראל, בהעדר משאומתן של ממש.

השור עצמו דיבר על תמריצים ודחפים.

היכן התמריצים? היכן הדחפים?

האמנם סכור מר אבן כי האמירה הסתמית, שישאל מוכנה לסגת מקיסרואץ או מקו ההסדר החלקי — קילומטר אחד או מאה קילומטרים — מהווה תמריץ אמיתי?

התנחלות מן החרמון ועד שארם-אל-שייך, תפיסת שטחים בגדה ובירצות עזה, גירוש ונישול ערבים בפית- חתירפיה, הכרזות לבקרים על סיפוחים פה ושם — האם אלה הם הדחפים, שבאמצעותם אפשר לדחוף מהפכה ערבית זו, לדעת שרי-החוף של ממשלת גולדה מאיר?

הצעד הראשון

התאוריה של מר אבן יפה. אותם הפרקי טיקה של ממשלת מאיר ודין פועות ככיוון הפוך. היא מספקת תמריצים לכוחות-המלחמה בעולם הערבי, דחפים נגד אותו יעד שמר אבן מכריז עליו כעד עיקר משרת מדיניות.

● ברומא הופיעו נציגים בכירים של כוחות-השלום ממצרים, מלבנון, מסוריה ומעיראק, עלימנת להכין ועידה שתדון בכינון שלום רשמי, שיש בו הכרה בקיומה, בעצמאותה ובשלמותה של ישראל.

● לרומא הוזמנו אנשי-ציבור ישראליים, והוברר שהם מקובלים על עמיתיהם הערביים, אישים אלה מייצגים רק חלק קטן של הציבור הישראלי, אך זהו חלק לגיטימי. פטריטי, המיוצג בכנסת ובשאר הזירות המדיניות.

● ברומא השתתפו הערבים בהכרה מזאה בגיבוש הצהרה, שקבעה רשמית כי עוד בשנה זו תתקיים כבלוניה ועידה לדיון על השגת שלום צורך ובריקומא, בה ישתתפו כוחותי השלום מישראל ומארצות ערב — בדומה, אותה פגישה ראשונה, מהפכנית ורבי-משמעי- תית, שבידנו מייחלים לה בצעד ראשון.

● ברומא נמצאו דרכים לחיפשות בין ישראלים וערבים, ושני הצדדים עמדו זה על בעיותיו של זה.

אין דרך אחרת!

מדוע הוסכם על פגישה ישירה בבולוניה, אך לא התקיימה אותה פגישה גלויה כבר ברומא עצמה? הדבר מעיד על אותה אווירה ששר החוף דיבר עליה, אווירת „המבוכה התוססת והחיונית” בעולם הערבי. כדברי מר אבן, דרוש „יחס שקול ומאוזן לגורם הזמן”.

בעולם הערבי מתנגשות הדיעות, מתנגשים רגשות עמוקים וטוענים. אישים בעלי חשיבות ראשונית, לא רק חאלד מוחיאל-דין ודומיו, אלא גם אנשים כמו חסנין הייכל, המבטא את מאוויי-הלב של השליטון המצרי, מדברים בגלוי על הצורך להפנות את הגב לרעיון המל- חמה, על הצורך בהסדר מדיני שפירשו שלום והכרה הדדית.

עמיתינו בעולם הערבי, העומדים לזכיו שד קרב זה, ואשר להם חוש מחורד לגבי העי- תי, סברו שכרומא היתה השעה מוקדמת מדי, וכי בבולוניה תהיה השעה כשרה.

הופענו ברומא כמשלחת ישראלית, וקולנו היה קול ישראלי. כך התייחסו אנחנו לעמיתינו, וכך התייחסו הם אלינו. בשלב זה עומדים הערבים על כך שבמיפגש עימם ישתתפו רק אותם כוחות ישראלים שאינם שייכים רשמית למפלגות המשתתפות בקואליציה של הגברת מאיר, והנוש- אות באחריות למעשה. אולם הם יודעים שיש כוחות שלום נוספים בישראל, ואם היה להם ספק בכך, דאגנו אנחנו, וגם אני עצמי, להביא לתשומת ליבם שיש בכנסת, בממשלה, במיסד הישראלי וברחבי הזירה הציבורית מיגוון רחב של כוחות-שלום, שיחוללו שינוי בישראל כאשר יתגלה שינוי בעולם הערבי.

מעשיה האחרונים של ממשלת ישראל לא עזרו לנו במאמץ זה, הם נעצו סכינים בגבנו, כשם שיש כוחות רבים בעולם הערבי הנועצים סכינים בגב שוחריה-השלום שם. אולם אני מאמין כי המיצעד ההיסטורי אל פגישה העמים, נמצא עתה בעיצומו.

יורם ארידור: אילו מעשים אחרונים?

אורי אבנרי: אם אתה רוצה לדעת לאילו מעשים אני מרמז — אני מרמז לאותם המעשים שבני קיבוץ הנגב, החיים את כל חייהם בגבול המדינת, התקוממו נגדם ודרשו את הפסקתם.

אפתר ריזא-נאור: כרם שלום, כרם היה לידיד?

אורי אבנרי: כרם-שלום אינה בכנסת, גברתי, אלא בספר!

אכן, אדוני היושבר-ראש, אנה שדחמו זה כזה היכיים לעשות את השלום זה עם זה.

בסופו של דבר אין דרך אחרת. אני מקווה כי מאמצינו הדלים היו צעד קטן אך חשוב לקי- ראת יעד זה.

מה הושג ברומא?

ברומא לא נתקיימה עדיין פגישה גלויה. פנים אל פנים, בין הערבים והישראלים, מי שקיווה לפגישה, מי שאין לו סבלנות, התאכזב. אולם אכזבה זו אינה חשובה, לעומת מה שהושג ואושר ברומא: